

บทความออนไลน์

คนไร้สัญชาติ ความเหลื่อมล้ำ และชีวิต ทิศทางวรรณกรรม ไทยใน shortlist 8 เรื่องสั้นซีไรต์

ปีนี้ก็เป็นปีค่อนข้างหนักหน่วง เราเจอโรคระบาด พบพานความสูญเสีย สังคมไทยเองนอกจากโรคระบาด แล้วเราเองจะอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในมิติของความคิด และมุมมองต่อโลกในหมู่คนรุ่น ใหม่ เกิดความคิดใหม่ๆ ขึ้นตามมา

วรรณกรรม จึงเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับความเป็นจริง ทั้งในแง่ที่วรรณกรรมงอกงามขึ้นจากบริบทร่วมสมัยของสังคม หรือบางครั้งวรรณกรรมงานเขียนทั้งหลาย ก็ทำหน้าที่ทำนาย-ก้าวนำสังคมหรือภาวะปัจจุบัน เป็นสิ่งที่ร่วม ขับเคลื่อนสังคมและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไม่มากก็น้อย

ในขวบปีที่สังคมไทยทั้งหยุดนิ่งและเคลื่อนไหวไปพร้อมๆ กัน แต่ในโลกวรรณกรรมและวรรณกรรมวิจารณ์เองก็ยัง ดำเนินกันต่อไป ล่าสุดรางวัลซีไรต์ หนึ่งในรางวัลวรรณกรรมระดับนานาชาติที่สำคัญระดับต้นๆ ของไทย ซึ่งปีนี้ เป็นปีของงานเขียนประเภทเรื่องสั้นก็ได้ประกาศรายชื่องานเขียนเข้ารอบ shortlist ประจำปี พ.ศ.2563 ออกมาเป็น รวมเรื่องสั้นทั้งสิ้น 8 เล่ม

สำหรับงานเขียนประเภทเรื่องสั้น ด้วยความสั้นและการร้อยเรียงของแต่ละเรื่องสั้นที่ทั้งสอดประสานแต่ก็มีอิสระ ต่อกันนั้น เรื่องสั้นถือเป็นงานเขียนที่สำคัญรูปแบบหนึ่ง ความสั้นของเรื่องสั้นจึงทำให้เรื่องสั้นสามารถแสดงได้ทั้ง เทคนิคทางการประพันธ์ ในขณะเดียวกันการเรียงร้อยของเรื่องราวก็มักสัมพันธ์กับประเด็นทางสังคมและ วัฒนธรรมร่วมสมัย

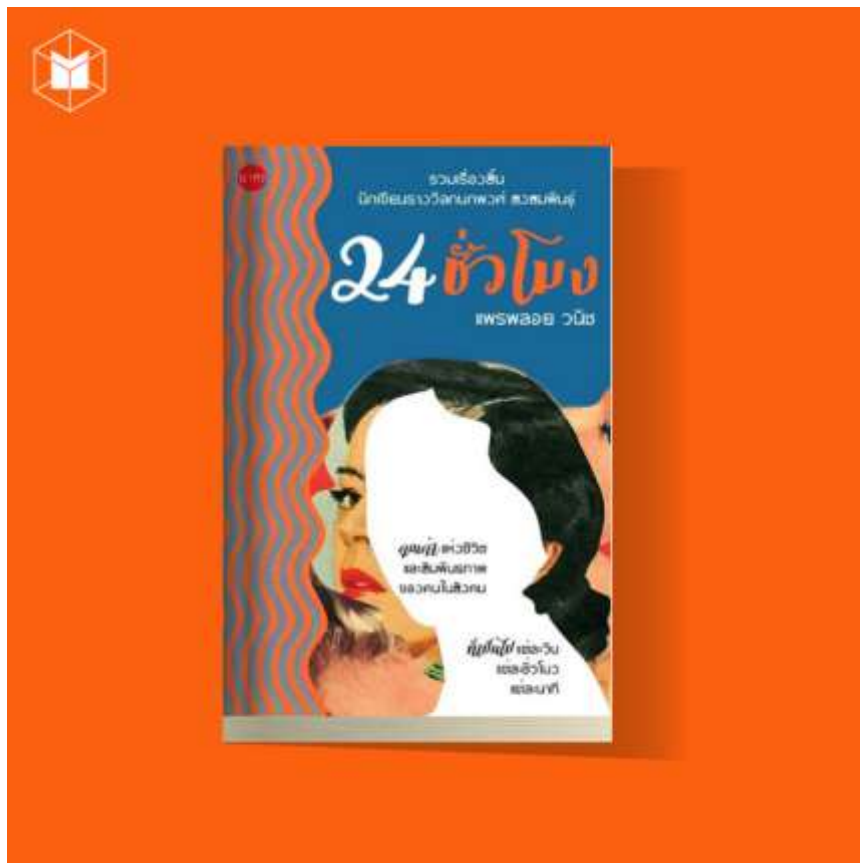
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

ดังนั้นรวมเรื่องสั้นเป็นงานที่สัมพันธ์กับสถานะในปัจจุบัน ตัวเรื่องสั้นมักเป็นงานเขียนที่นำไปสู่การทดลอง การตั้งคำถาม ไปจนถึงการใช้เทคนิคและความเป็นเรื่องแต่งท้าทายตั้งแต่ขอบของการประพันธ์ไปจนถึงความเป็นจริงของสังคม

จากรายชื่อหนังสือที่เข้ารอบสุดท้ายทั้ง 8 เล่ม แม้ว่าปีนี้ทางคณะกรรมการจะระบุว่า ด้วยภาวะโรคระบาดและความขัดข้องอื่นๆ ทำให้การส่งประกวดมีผู้ส่งหนังสือเข้าประกวดน้อยลงกว่าปีอื่นๆ แต่ในที่สุดแม้ว่าปริมาณจะน้อย แต่ก็ไม่ได้ทำให้คุณภาพด้อยลงแต่อย่างใด

เรื่องสั้นทั้ง 8 ชุดที่ผ่านการคัดเลือกของปีนี้ จึงอุดมไปด้วยลักษณะและความน่าตื่นตาตื่นใจของงานเขียน ที่แพรวพราวไปด้วยเทคนิคการเขียนและการเล่าถึงประเด็นร่วมสมัยที่สังคมกำลังให้ความสำคัญ สำหรับปีนี้มینگานเข้ารอบทั้งของนักเขียนมือเก่าตั้งแต่แจ้จ๊อด กำจรเดช หรือวิภาส ศรีทอง ตำนานเช่นแดนอรัญ แสงทอง นักเขียนเทคนิคแพรวพราวเช่นภาณุ ตรัยเวช ไปจนถึงงานเขียนของนักเขียนมือรางวัลเช่น วัฒน์ ยวงแก้ว ไปจนถึงแพรวพลอย วนัช

24 ชั่วโมง, แพรวพลอย วนัช

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

เราต่างใช้ชีวิตประจำวันอยู่บนความธรรมดา ในห้องนอน ห้องครัว ในความสัมพันธ์ของผู้คน และในห้วงเวลา 24 ชั่วโมงเท่าๆ กัน แต่ 24 ชั่วโมงอันแสนสามัญ ในนามของเวลา แต่บางครั้งนาฬิกาชีวิตของเรานั้นกลับเดินไม่เท่ากัน 24 ชั่วโมงของแพรวพลอย ถักสานเรื่องสั้นและเรื่องราวอันแสนธรรมดาที่ในที่สุด เรื่องสามัญและโครงข่าย ความสัมพันธ์นั้นค่อยๆ เปิดเผยความไม่ธรรมดาในห้วงเวลาและนาฬิกาชีวิตที่เร็วช้า หรือบางครั้ง ในเรื่องสั้นบางเรื่องเวลาก็เดินย้อนกลับหลังไปสู่อดีตได้ เรื่องราวที่ค่อยๆ ถักสานซับซ้อนขึ้นนั้นร้อยรัดอยู่บน ประเด็นทางสังคมร่วมสมัยเช่นความรุนแรงในครอบครัว เกียรติยศและความตาย ความเหลื่อมล้ำในสังคม โดย เรื่องราวที่อาจจะเคยถูกเล่ามาแล้วนั้นถูกนำมาเล่าใหม่อีกครั้งด้วยเทคนิคของการรับรู้เรื่องราวผ่านสายตา การจ้องมองและความนึกคิดของตัวละครอื่น

คืนปีเสือ และเรื่องเล่าของสัตว์อื่นๆ, จเด็จ กำจรเดช

การกลับมาอีกครั้งกับผลงานรวมเรื่องสั้นของจเด็จ กำจรเดช หลังจากแดดเข้าร้อนเกินกว่าจะนั่งจิบกาแฟ รับประทานอาหารไปในปี พ.ศ.2554 ในคืนปีเสือจึงเป็นอีกชุดงานเขียนที่ใช้ความเป็นเรื่องแต่ง เล่นล้อทั้งกับงานเขียน บริบทร่วมสมัย เข้ากับประวัติศาสตร์และสถานที่จริง โดยทั้งหมดนั้นมีสัตว์

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ARIT NPRU

ในหลายความหมายเป็นศูนย์กลางของการเล่าเรื่องและเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ เข้าด้วยกัน ตัวงานนั้นยังอาจสัมพันธ์กับการใช้วรรณกรรมทั้งเพื่อแสดงความสามารถในทางการประพันธ์ และเป็นการสำรวจทบทวนความคิด ความสับสน ความหมายและความเป็นไปได้ของโลกของตัวผู้เขียนเอง

ในโลกเล่า, วัฒน์ ยวงแก้ว

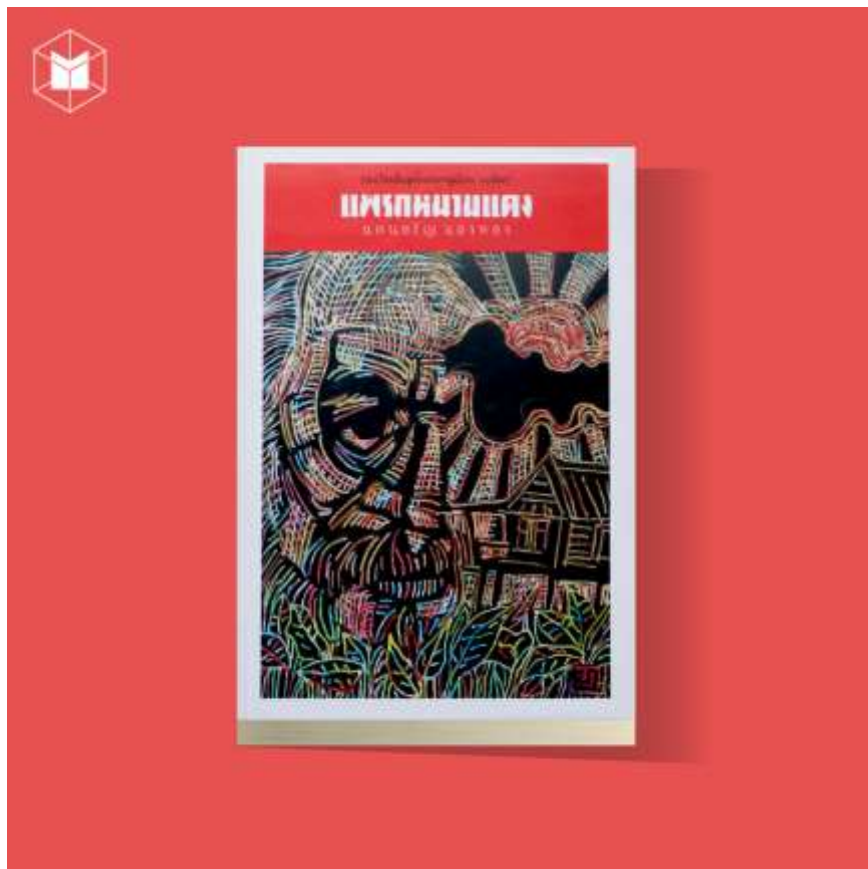

เป็นอีกครั้งที่รวมเรื่องสั้นของ วัฒน์ ยวงแก้ว เข้าสู่รอบสุดท้ายซีไรต์ ถ้าเทียบกับชื่ออื่นๆ วัฒน์ ยวงแก้ว อาจจะไม่น่าคุ้นหูนัก แต่ผู้เขียนเป็นเจ้าของผลงานเรื่องสั้นที่มีชื่อติดโผรางวัลวรรณกรรมสำคัญของไทยแทบทุกเวทีมาแล้ว ซึ่งในปี พ.ศ.2554 ผลงานบันไดกระจก ก็ได้ผ่านเข้ารอบสุดท้าย เป็นรอบเดียวกับกับที่ปีนี้ผลงาน 'ในโลกเล่า' ของเขาก็ได้เข้ารอบตัดสินอีกครั้ง

ความโดดเด่นของผลงานของวัฒน์ ยวงแก้วอยู่ที่การเล่นบริบทร่วมสมัย กับเหตุการณ์และประเด็นปัจจุบันในที่ที่สุดแล้ว เรื่องเล่าของวัฒน์มักจะทำให้เส้นแบ่งของความจริงและความลวงสลายไปด้วยการเชื่อมโยงอดีต ความคิดความเชื่อเข้ากับเหตุการณ์และความขัดแย้งของโลกความจริง

แพรกหนามแดง, แคนอรัญ แสงทอง

แค่ชื่อผู้เขียน และชื่อเรื่อง ก็เรียกได้ว่าเล่มนี้เป็นอีกหนึ่งตัวเต็ง แน่นอวางานของแคนอรัญเป็นงานเขียนที่เต็มไปด้วยหนักแน่น บอกเล่าเรื่องราวทั้งความซับซ้อนของตัวตน บริบทภาคอีสานและพื้นที่ชนบทที่ทั้งโรแมนติกพร้อมกับการเผชิญความขัดแย้ง แพรกหนามแดงเป็นชื่อตำบลที่มีบริบทเฉพาะทั้งในโลกความจริงที่ต้องเผชิญกับการพัฒนา และเป็นฉากสำคัญในเรื่องเล่าชุดอื่นๆ ของแคนอรัญเอง

ความโดดเด่นหนึ่งของแพรกหนามแดงคือความงดงามของภาษา และเรื่องราวที่ผู้เขียนพาเรากลับไปมองเห็นชีวิตของเด็กหนุ่มในบรรยากาศอันละเอียดลออของชีวิตท้องทุ่ง เป็นงานเขียนที่แสนเรียบง่าย แต่ในความธรรมดานั้นก็กลับทรงพลังได้อย่างเหลือเชื่อ

รยางค์และเงื่อมเงา, วิภาส ศรีทอง

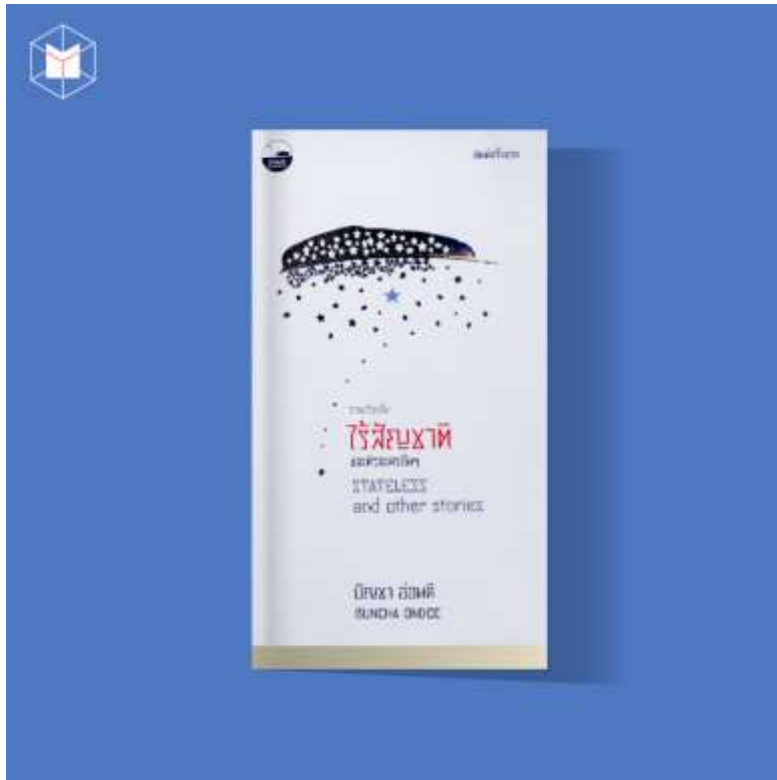

วิภาส ศรีทอง เจ้าของผลงานสำคัญเช่น คนแคะ และหลงลบสาบสูญ เป็นอีกหนึ่งนักเขียนผู้จริงจังกับอาชีพนักเขียนคนหนึ่ง พร้อมด้วยความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อขยับเขยื้อน และนำตัวเองไปสู่จุดที่กระทั่งตัวเองก็คาดไม่ถึง งานของวิภาสจึงก้าวไปข้างหน้าและขยเขยื้อนตัวเองเสมอ ซึ่งผลงานรวมเรื่องสั้นล่าสุดนี้ก็ดูจะเป็นไปในทำนองเดียวกัน

รยางค์และเงื่อมเงา เป็นอีกหนึ่งงานที่จริงจัง หนักแน่นและทรงพลัง โดยยังคงสไตล์ของผู้เขียนคือการรักษาความแปลกประหลาด เปล่าเปลี่ยว เดาท่างได้ยาก ที่ทั้งหมดนั้นประกอบขึ้นด้วยบนความละเมียดละไม หลายครั้งตัวงานใช้ความแปลกประหลาดอย่างสุดขีดเปิดเผยให้เห็นความไม่ปกติ ของความปกติที่เราเจออยู่ในทุกๆ วัน

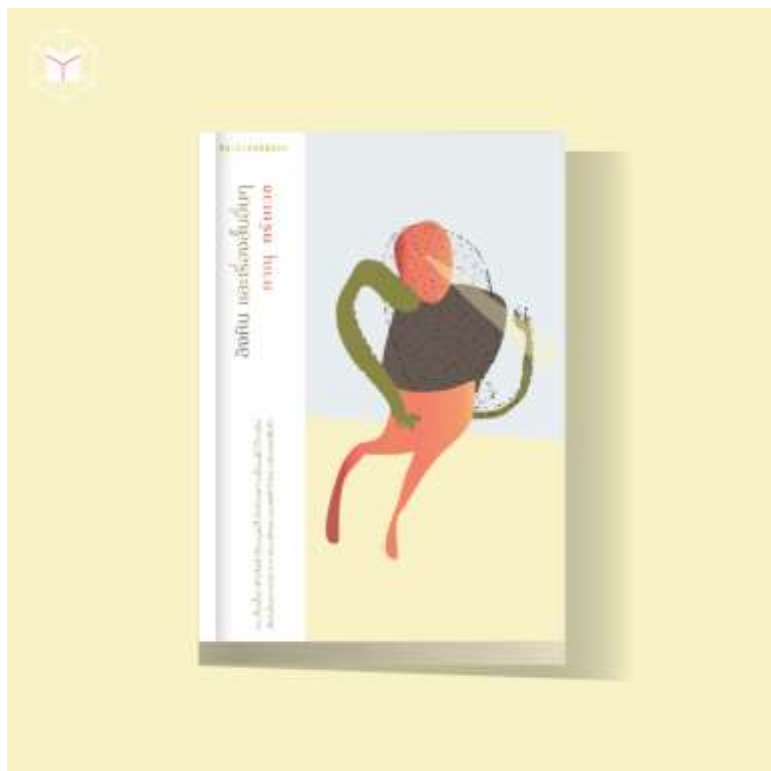
ไร้สัญชาติ และตัวละครอื่นๆ, บัญชา อ่อนดี

เสียงของคนไร้สัญชาติ ของผู้คนที่อยู่ในระหว่างเส้นแบ่งของชายแดน บัญชา อ่อนดีเป็นทั้งนักเขียน กวี และเป็นผู้มีสายตาอันคมคาย ที่คมคายมาพอจะเลือกฉายชีวิตและเรื่องราวของกลุ่มคนที่เรา หรือรัฐไม่เคยมองเห็น นับรวมและค่อยๆ ซุดลึกลงไปยังเรื่องราวของคนเหล่านั้นในระดับปัจเจก พาเราไปมองเห็นชีวิตชาวบ้าน นักเลง ที่ในที่สุดแล้วนำไปสู่คำถามในระดับตัวตน ที่ท้าทายกลับมาให้ตัวเราเองได้ทดลองตอบ

สิงห์ และเรื่องสั้นอื่นๆ, ภาณุ ตรีเวช

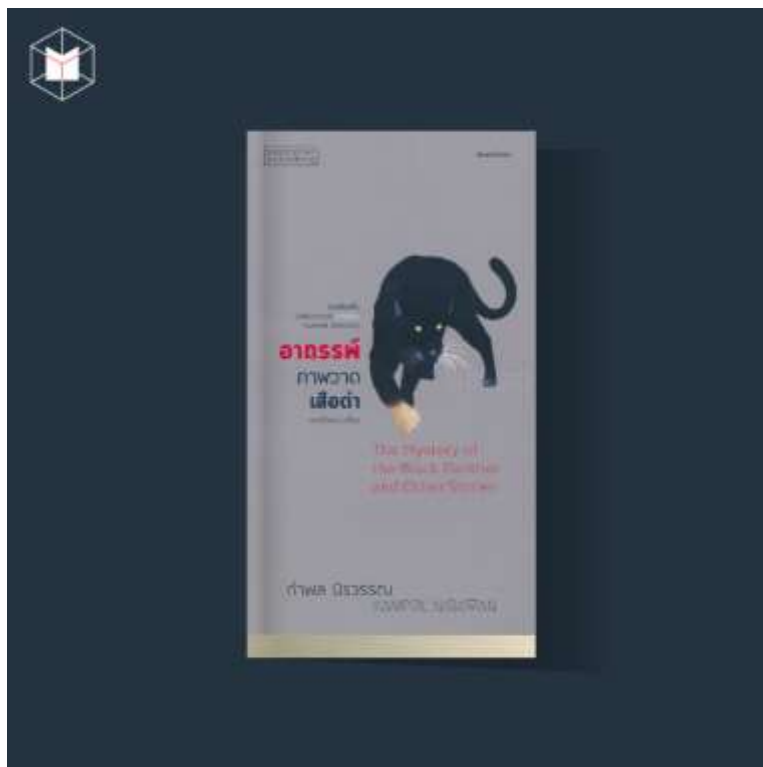

งานเขียนของภาณุ ตรีเวช สร้างความประหลาดใจในฐานะนักทดลอง ที่ไม่ได้แค่เล่นสนุก แต่ยังออกแบบผลงาน ขึ้นอย่างถนัดพร้อมกับความหิวหวานั้น ในสิงห์เล่มนี้ ภาณุได้ใช้เสียง สไตล์และตัวบทอื่นๆ โดยที่เจ้าตัวบอกว่า ได้หยิบยืมเอารูปแบบและเรื่องราวนั้นกลับมาเล่าใหม่

โดยในสิงห์นี้เราจะได้อ่านเรื่องสั้นที่หลากหลายเป็นอย่างยิ่งทั้งที่ยืมจากนักเขียนตำนานทั้งของไทยและ ต่างประเทศ ตั้งแต่เชคสเปียร์ น.ม.ส. ไปจนถึงเหม เวชกรณ ได้เห็นการกลับมาของสำนวนและวิธีการเล่าเรื่องที่เราคุ่นเคยตั้งแต่เรื่องสืบสวน เรื่องเหนือจริง เรื่องเสียดสี ไปจนถึงนิทานซ้อนแบบนิทานเวตาล งานเขียนชิ้นนี้จึงมีความสอดคล้องกับกระแสหลังสมัยใหม่ที่เปิดโอกาสให้เราการเล่นและตีความตัวบทไปสู่ความเป็นไปได้อย่างไม่รู้จบอย่างสนุกสนานและน่าตื่นตาตื่นใจ

อาถรรพ์ภาพวาดเลือดดำ และเรื่องราวอื่นๆ, กำพล นิรวรรณ

จุดเด่นหนึ่งของเรื่องสั้นไทยคือชุดเรื่องเล่าเกี่ยวกับป่า เกี่ยวกับความลึกลับ และบริบทประวัติศาสตร์ของยุคคอมมิวนิสต์ ที่ความขัดแย้งและความคิดบางส่วนยังคงค้างเติ่งมาจนทุกวันนี้ถือ รวมเรื่องสั้นชุดนี้เป็นงานเขียนที่กำพล นิรวรรณ นักเขียนผู้เคยเข้าไปเคลื่อนไหวอยู่ในป่ากับพรรคคอมมิวนิสต์หลังเหตุการณ์เดือนตุลา โดยหลังป่าแตก และหลังจากใช้ชีวิตในฐานะนักแปลที่ฝ่ายบทเรียนอื่นๆ มาแล้ว ก็ได้ถลันกรองประสบการณ์ ความทรงจำ ความคิด และความเชื่อ กลายเป็นรวมเรื่องสั้นที่มีความเหนือจริงและเหตุการณ์ในอดีตที่หล่อหลอมจนกลายเป็นงานเขียนที่ค้นหาความหมาย และอาจนำไปสู่ความเข้าใจรากเหง้าของปัญหาปัจจุบัน ที่อาจนำไปสู่คำตอบของอนาคต

ที่มา <https://thematter.co/entertainment/2020-seawrite-short-list/122753>

